

Госстрахованын вэрц

№ 1

1936 и 22 декабр

Госстрахын Йоласал районыштыш инспекци дон „Большевик корны“ газетын изданижы.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ СТРАХОВАНЬЫ

Колхоз стройым да общественный себе-венностыым пэрэгымашым цаткыдэмдаш палшышы ылэш, страхованы платжоным вэрэмашты тулыдымаш колхозлан да колхозниквлан ылланыштат врэдам ышта

Страховаймашым-социализм стройымашлан палшымашкы

Советски оксан курсыжым цаткыдэмдымаш пашашты, парты дон правительствы вктарымдон, шуку анцылтымашвлан ыштнмь. Тэвэ ти анцылтымашвлан, цилэ пашам тннгыцок йажоэмден колтымашым, труйышвлан тергымашыштым йлмашыш пыртэн мимашым госстрахын органвлдгыц тэргят.

Тэвэ сэдьндонок госстрахын пашажым пгынамшыгыцат йажон шындыш кэлэш, труйышвлан тергымашыштым тидь вэрэмашты пыртэн шалгыжы, эксыквлэш лишь убитквлан вэрэмашты түлэн кертшы.

Солаштыш страховой комиссвлан анцылнат кого пашавла шалгат, тидь—страховаймашым эртарымаш да страховой пашам йлмашыш пыртымаш. Солаштыш страховой комисси колхозниквлан, йединоличниквлан да мол труйышвлан икварэш ылэш. Нинь лошты страховаймаш пашам пыт шындымля.

Тэнгэлянок, страховой комиссвлан анцылны тэгэн кого задачывла шалгат: страховаймаш пашам кечы йидеок видэн, халык лошты йажон ынгылдарэн шоктэн, страховой оксамат вэрэмашты түлэн шалгат.

Страховаймаш законыш у Конституци сэмьн вашталмашвлан пыртымы. Тэвэ тидьмат халыклар йажон ынгылдарэн шокташ страховой комиссвлан задачи ылэш.

Государственый страхованы пашам лачокок йажон шынден шоктэн, тидьм социализм стройымашлан лачокок палшымашкы сарал колтэн.

Платжог тулымаш срок цызалтэш аль укэ

Колхозвлан да колхозниквлан добровольный страховаймашым куштылат манын, тэхень порадкым ыштнмь: платжогын цилэ суммыж коктэш пайдалтэш; пэлжым страховаймы годымок тулымля, котшыжым кок тьлзгыым вара агыл тулымля.

Труйышы йединоличниквланат тэхень порадкык ылэш.

Колхозниквл да труйышы йединоличниквл, йшкымдан вольыктам да движимый имуществадам окладной страхованын пингыдэ нормь жыгыц кышкы ла добровольны страховайыда.

К вольыктам свэрхокладной страхованыгыц ордыжэш котшашлык агыл

Хыть мам страховаймашат колхозвлан да колхозниквлан эксыкышкы акпырты, анэш, тидь палшыкым вэлэ пуа Колхозышты аль йединоличниквлан свэрхокладной страховайымы ышкал аль вэс вольык колэн кэа гынь, тннам госстрах ть вольыкын акшым цилдгэок туля.

Свэрхокладной страховайымашыжы тэхень порадкдон кэшашлык. Колхозвлантнш имнивлям вэтеринарный осмотрдэок 720 тангыш страховайаш лиэш. Страховайым таржы 100 тангыц 4 танга да 90 копэк нлалтэш. Имнь фермывллан 20% скидкы ли-

эш. Колхозвлантнш шуран шалдыра вольыквлан вэтеринарный осмотрдэок 640 танга йактэ страховайаш лиэш. Страховайым таржы 100 тангыц 2 танга нлалтэш. МТФ-влан 20% скидкы лиэш. Колхозвлантнш шрыквлдгыц да кэсывлгыц 3 танга да 20 копэк нлалтэш. Товарный фермывллан 20% скидкы лиэш. Колхозвлантнш саснавлягыц 3 танга да 76 копэк нлалтэш. Товарный фермывллан 10% скидкы лиэш.

Колхозниквлан да служышвлан шуран шалдыра вольыквлан вэтеринар-

ный осмотрдэок 405 танга йактэ страховайаш лиэш. Страховайым таржы 100 тангыц 3 танга нлалтэш.

Йединоличниквлан хозйыштыш имнивлям вэтеринарный осмотрдэок 480 танга йактэ страховайаш лиэш: Страховайым таржы 100 тангыц 7 танга да 75 копэк нлалтэш. Шуран шалдыра вольыкым 390 танга йактэ страховайаш лиэш. Страховайым таржы 100 тангыц 4 танга да 43 копэк нлалтэш.

Тилэц ласна колхозвлан имуществым да механизируйымы транс ортымат йшкымаштын йкэшшток страховайаш лиэш. Страховайымы таржы 1000 тангыц 10 танга нлалтэш. Колхозниквлан да йединоличниквлан движимый имуществыштым осмотрдэок 3000 тангыш страховайаш лиэш. Страховайым таржым 1000 танга гыц колхозниквлан 10 танга да 50 копэкым, йединоличниквлан 13 танга да 50 копэкым туля.

Колхозниквл да колхозниывла, служышвлан да йединоличниквлан циланок йшкыман вольыктам да имуществадам свэрхокладной страхованыдон страховайыда, икат ордыжэш ида коп.

Добровольный страхованын платжогым кышкы тулаш лиэш

Добровольный страхованын платжогым колхоз госбанкыштыш йшкымжын текущый счетшыгыц страховой инспекцин счетшы перечисляй. Тилэц пасна эчэ сола советышкы, сберкасыш, Госбанкын отделеныш торбк оксамат тулаш лиэш.

Колхозниквлан йшкымаштын сола советын бюджетым обслуживайышы сола советышкы, госбанкын от-

деленыш да сберкасыш платжогын оксам тулят. Труйыш хресаньвланат страховой платжог оксам тулаш тэхень порадкык ыштнмь.

Страховый платжогым тулымкы квитанци пуалтэш, ти квитанцим страховайымы срок лакмешко пэрэгымля. Тидь добровольный страховайымаш гишан бнндарышы документ лиэш.

Страховайымашэш льготым тор пумашым анчэн шалгаш массовый контролым организуыда.

Эчэ махань добровольный страхованы улы

Колхозниквлан, рабочийвлан, служышвлан да трукышы йединоличниквлан куншнй анчыктымыгыц пасна, движимый имуществыштым страховайыктэн кердыт.

Движимый имуществым страховайымашкы тидьвлан пырат: обстановкывлан (стол, покэн, буфэт да молат), выргэмвлан, музыкальный

инструментвлан, книгавлан да порт корыштыш хадывла, запас продуктывлан, тэнгэок йединоличниквлан сола хозйыства инвентарвлан. Ти страховайымашкы, страховайышыжы шана гынь, урдым кэквлан, шарыкым, кэсым, саснам да йирээым, страховой возрастан агылвланок пырташ лиэш.

Махань суммэш страховайыкташ лиэш

Хозйыштыштыш движимый имуществым, осмотрым йштдэок, колхозниквланон, рабочийвланон, служышвланон да трукышы йединоличниквлан-

донь страховайаш лиэш, шамактон кэлэсымдонок, сэмьаньвланым 3000 танга йактэ да йшкэт ылшывланым 2000 танга йактэ страховайаш лиэш.

Добровольный порадкдон имуществым страховайымы годым оцэнкым кыцлэн йштнмь

Имнивляным, ышкалыным да сола хозйыштыштыш молы вольыквланымт, тэнгэок ст. ойкы дон инвентарвланым акыштым шындымь годым районыштыш страховой инспектир аль тидьн поручайымыжы сэмьн, солаштыш страховой комисси, вэтрачывла, агрономвлан, техниквлан да молат участвывайымыдон оцэнкым йштат.

Добровольный порадкдон страховайымы годым оцэнкым йштат специалиствлан укэ ылыт гынь, тннам страховой инспектир йшкэок оцэнкым йштат. Страховайымы вольыкын продуктивностышым анчэн, ть лишыл пазарыштыш йактон оцэнкы йштат.

Шамак телшы, 5 йаш ышкылы акшы ть лишныш пазарышты 400 танга ылэш. Страховайыктымы ышкалын шышэр пумашыжы кого ылэш гынь, тннам оцэнкыжят 20-25 процентыш кузыктымы лиэш, вэс статыажы маншаш гынь 480—500 тангыш акшы шындалтэш. Страховайышашлык вольыкыч шышэр пумашыжат изи ылэш гынь, тннам ак шындымашыжят 400 тангыц улкыла, 300-250 танга вэлэ лишашлык.

Добровольный страхованым малын йштнмь

Манман колхозвлан кырылтеок пайат, у стройкавлан, машинывлам йашнат, шэргы акан вольыкым нлалт. Колхозниквлан лачокок социалистически нырвлан улан трукышыштын мият. Тэвэ сэдьндонок общественный да йшкэ имуществыштым пэрэгаш шытырланымаш колхозниквлан кушкэш, икта махань эксыклин колтымыкы, колхозын дон йшкэ товраштын цилэ йкшымок плучайаш цацымашышты кушкэш.

Колхозвлан да колхозниквлан йшкэ пурлыкыштым цилдгэок страховайэн кердышты манынок, свэрхокладной добровольный страховайымашым йштнмь. Вэт обязательный окладной страхованын страховайымы пурлыкын цилэ акшым со-

ок пуэн шоктэн ак керт.

Тидьгыц пасна, обязательный порадкдон страховайаш литым имуществы йамэш гынь аль локтылалтэш гынь, добровольный страхованы убиткыжым тулен кердэш.

„Добровольный страховайымаш керал ылэш: шуку страховайэт—шуку плучайэт,“—манит колхозниквлан. Тидь лачокок тор кэлэсымаш.

Колхозвлан да колхозниквлан добровольный страховайымашым кымдан используышашлык ылыт, тидь йамыш аль локтылалтыш пурлыкым угыц войаш палшен кердэш.

Тэвэ ти страхованы ирса добровольный ылэш.

Колхозвлә, сола хозайстваштыш вольыкым, суртвләм йшкымыштән лачокымшы ақышты йактә добровольны страховайыда

Вольык войымаш пәшәшты дә пожаргыц пәрәгалтмәш пәшәшты йажо показатэльвләдон анцылтән кәшы колхозвләлән кого льготвләм пуалтәш.

Коллективный страхованы пәшәм видидярәш Страховайыдә ик эдем т икә кот!

Колхоз солаштыш труйышывлән йлмәш йоныштым йажоэмдәш парты дон правительствы соок палшат. Тидым ма йшкымнан цилә пәшәштыя йшым нәлшәшлык ылына.

Сәмнәшты иктә эдем пәшәшты йшкымныштыш шушырга йәл колән молы колга гынь, ти шотышты коллективный страхованы кого палшыкым пуа.

Коллективный страхованы каждый труйышылан палшык пушы ыләш. Каждый МТС-ын рабочывлә, учрежденьевләштыш да организациывләштыш ровотниквлә, тәгәлнок цилә колхозниквлә 16 ишгыц кушкыла цилән страховайалт кәрдыт. Колхозвләшты йшкымым страховайымашым бригады йдә йштән кәрдыт. Коллективный страхованы взносы тәгә тұлалтәш: 1000 тәгәш страховайымы гынь ик икыт мыч-

кышты 12 тәгәм тұлымла. Эчә квартал йдә 3 тәгә рәдәт тұлалтәш.

Коллектив 2000 тәгәш страховайалтәш гынь, ик ишты 24 тәгәм тұлалтәш, 3000 тәгәш страховайалтәш гынь—39 тәгәм тұлымла. Мәнмән сәндәлбикштышны труйышывлә коллективный страхованы гач кого палшыкым плучайат. Самын тиләтмәшвлә тилән мәнмән Мар бастыштына 1935 ин кокшуды тәжәм тәгә нәрә тұлымла.

Тәвә тидывләм цилә тәшлән мимыкы, колхозниквлә дон рабочывлә лошты, служышывлә лошты коллективный страхованы пәшәм воксәс хдан шындымы. 1935 ин коллективный страхованыдон 5150 тәгә вәлә посту айән. 1935 игыц страховой вознагражденьым шукәмдымы ыләш. Мазары шукәш страховайалтат, тәнарәй страховой воз-

награжденьы шуку мәш: ик игыц кушкыла страховайалтмы гынь вознагражденьы 25 проценташ шукәмәш, 2 иш гынь—50 проценташ, кым игыц кушкыла гынь—75 проценташ, ик игыц кушкыла—100 проценташ.

Коллективный страхованы пәшәшкы кого йнманым пиштәш кәләш, коллективный страхованыш колхозниквләм 75 процент дә рабочывлә, дон служышывләм 100 проценташ шывшыш шоктымыла.

Коллективный страхованы пәшәм лачокым кымдан шәрәи колтышашлән, ти пәшәшкы цилә обществәнностым, цилә комсодвләм дә финударниквләм мобилизуйымыла, ти сәмынь цилә колхозни вләм дә цилә рабочывләм коллективный страхованыш шывшыш шоктымыла.

Колхозвләлән производственный льготвләм

Вольык войымашым шәрәш палшыш шлән дә тидын доход пумашыжым когәмдышыләнән колхозвләдон первичный кооперативывләлән тәгәнь льготвләм пуалтәш:

- а) пләмәной вольыкым страховайымашдон — платжогыц 20 процент скидкы;
- б) икнәвләм, шуран шалдыра вольыкым, саснавләм, шарыквләм дә кәсәвләм, товарный фермышты ылышывлә страховайымашдон — платжогыц 20 процент скидкы, ти скидкы пләмәной вольыквләлән пәтәриш скидкыш допльнайымаш ганыш ыләш;
- в) вольык войымашым шәрәш дә пәрәгымаш пәшәш дә сәк йажо показатэльвләдон анзыц кәшы (йрвәзәй вольыкым анчән куштымы шотәш колхозын кәшәжә когәмаш, вольык колымаш чәдәммәш дә ниным йажон анчымаш, ниным

төр эксплуатируйымаш дә молат) колхозвләлән—сола хозайстваштыш вольыкым страховайымаштыш тұлалтәш шындымы суммыгыц 25 процент скидкы.

Пожар вәштарәш кәрәдәлмәшым йажон шындышкы колхозвлә дә первичный кооперативывлә (йажон пәшәм йштән кәргыш дружица улышымаш, пожарный машинывләм дә инвентарывләм пәрәгән кичылтмаш, огнәгушитәл-влә улышымаш, колхоз пурлыкым кәйрәлтәк оролән шалгымаш дә молат), тәгәлнок огнәстойкий зданывләм стройыш колхозвлә дә первичный кооперативывлә, стройнывләм, предпритивләм дә инвентарывләм страховайымаш платжошын суммыгыц 50 процент йактә плучайат.

Скидкывләм районный страховой комисси анчән шынды.

Сола советвлә йәдәк обществәнный агентвлә лишты

Добровольный страховайымаш пәшәм видәш цилә сола совет йәдәк обществәнный агентвләм организуйышна. Обществәнный агент, йшкымнан йәсәшкыш вольыкым, дә пурлыкым страховайымаш пәшәм видәш тәгәләш. Погымы страховой окса суммыгыгыц тидылән страховинспекци процентым тұлә. Вольыкым

страховайымашеш погымы суммыгыц—5 процентым, йшкымнан йлмәшым страховайымашеш погымы суммыгыц—8 процентым дә пурлыкым страховайымашеш погымы суммыгыц 10 процентым тұлалтәш.

Ти агентвлә, страховой пәшәм видәш инспекци Лукойанов тәгәлән пәшәм плучайән кәрдыт.

Имуществым добровольны страховайым а годым мам йшты лә

Имуществын хозажы мам дә махань суммәш страховайыкташ шана, тиды гышым сирмәшдон йә шамәктом страховой инспекцирлә йә сола советвлә увәртәришәшләк. Имуществым анчымыкы дә йкшым шындымыкы, страхово инспекцир хозайствалан пасна из-

вещәнбим кычыкта, тишты ти хозайстван имуществын платжош суммыжым анчыкталтәш. Извещәнбим хоза кидышкыжы нәлмәкы, извещәнбимшты анчыктымы платжошын суммыжым 10 кәшә эргымәшкы тұлалтәш.

Добровольный страховайымашдон махань льготвлә дә скидкыла пуалтыт

Вольык урдымәшдон анзыц кәшы колхозвләлән дә пожаргыц пәрәгалтмәшты ровотайышывләлән,—кыдывлән хозайстваштышты Совет Союзын гәрой, ССР Союзын ордәндә йә рәволюцин почотам оружидон награждайымы вой-

наштыш йә пәшәштыш иквалид улы гынь, тәхәнвләлән льготвлә дә скидкывлә пуалтыт.

Льготын дә скидкын суммыжы хозайстван тұлалтәшлык платжошынгыц 50 процентынгыц кушкыла йнжә ли.

Ответственный редактор В. М. ПЕТУХОВ.

1937 иәш „Большевик Корны“ газәтым циләнок сылыда

Газәтын йкшы:
Ик иәш 6 тәгә
Пәл иәш 3 тәгә,

Кым тәләш 1 тәгә дә 50 копәк.
Почтовый агентывләшты дә писмоносәцывләгыц газәтым сылаш ләш.

Страховой пәшәшты рәволюционный законность вәрц дә классовый бдитәльность вәрц!

Льготвләм вәрәмәшты пумыта

Страховой платжошвләм начисляйымы годымок, окладной страхованын закон сәмынь, льготвләм вәрәмәшты пуән мимыкы.

Колхозвләлән дә труйышы йединоличниквләлән льгот пумашым кыды вәрәжы шәрәкынок мондат, сәдәндонкок худан анчымыт тәдон пәшәм шайыкыла колтәт.

Эртәш ият Кырык-Мары районыштыш колхозвләлән производственный льготвләм паш кого опөдайымашдон (4 тәлзәшты вәлә) пумы. Мә районныштыжы льготвләм пуәнбг гыньәт, тидын значәнбимжы

гышән колхозниквлә лошты ыңылдарән пүтәлөт.

Колхозвләлән льготвләм вәрәмәшты пуаш манын, солаштыш дә районныштыш страховой комиссицә колхозвләм йажон проверәйән шалгышашлык ыләш. Тидым шотышты нәлмәкы, свәрхокладной (добровольный) страхованы голымат ти льготвләк колхозвләлән пумы лит.

Колхозвләшты животноводствым цәрәмәшты дә социалистически собствәнностым пәрәгымәшты окладной страхованын законжы кого палшыкым пушашлык.

Госстрахын палшымашыжы

1936 ин Эман сола советштыш „Кыралшы“ колхозлан свәрхокладный страхованыдон 400 тәгәм дә обязательный страхованыдон 180 тәгәм тұлымла.

Картук сола советштыш „Чапаев“ колхоз председәгыл Соколован свәрхокладной добровольный страхованыдон 350 тәгәм дә обязательный страхованыдон 135 тәгәм тұлымла.

Добровольный страховайымашдон госстрахын ответственностьшты тәгәлалтмәш дә пәтәрәлтмәш гишән

Вәтрачлан анчыктыдәк вольыкым страховайыктымыкы, пәтәриш срокым тұлымкы, 2 йрнәшты вәлә госстрах отвәчәйәш тәгәләш. Осмотрым йштәмә гынь, тәгәк инвентарым дә стройәнәмәт страхо-

вайымы пәтәриш взносым тұлымкы вәлә госстрах ответственностьшын нәләш. Кокшы срокым вәрәмәшты ак тұлә гынь, госстрахын ответственностьшты пәтәрәлтәш.

Движимый имуществом страховой-ымы годым скидкы пуалтәш алы агәш

Колхозниквлә организованны страховайыктат гынь, тәхән скидкывлә лиәлтәт:

1) колхозниквлән хозайствавлә 50 процентажы страховайыктат гынь, 10 процентажы скидкы лиәш, вәс статәнжы гынь 1000 тәгәгыц 9 тәгә дә 45 копәк, 500 тәгәгыц 4 тәгә дә 73 копәк нәләлтәш.

2) колхозниквлән хозайствавлә 75 процентажы страховайыктат гынь, 20 процентажы скидкы лиәш йә вәс статәнжы гынь 1000 тәгәш страховайымашеш 0 тәгә дә 50 копәкы вәрәш 8 тәгә дә 40 копәкым вәлә нәләлтәш. 500 тәгәгыц 4 тәгә дә 20 копәк нәләлтәш.

3) иктөр частьвләдон платжошым тұлалтәш 3 тәлзәш расрәкым пумы лин кәрдәш. Пәтәриш гәнәкы кым паймышты ик пайжым обязательны тұлымла.

Шамак толшы: колхозышты 56 хозайства ыләш. Нинә логыц 42 хозайствыжы йшкымштын имуществыштым организованно страховайыктат (кыдыжы 1000 дә кыдыжы 5000 тәжәмәш). 42 хозайстважы лач 75 процентажы ыләш, тәхән годым страхованыжым дә расрәкыжым 1000 тәгәш 2 тәгә дә 80 копәкым, 500 тәгәш 1 тәгә дә 40 копәкым тұлымла.

